

Пам'яті вченого

Пам'яті Степана Йосиповича Вовканича

З листопада 2019 р. на 84-му році пішов з життя провідний науковий співробітник Інституту, який зробив значний внесок у становлення Інституту та формування потенціалу економічної науки в Західному регіоні України, член Папської академії соціальних наук (Ватикан), доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України **Вовканич Степан Йосипович**.

Степан Йосипович Вовканич народився 10 березня 1936 р. в с. Мшанець на Львівщині. Закінчив Харківський гірничий інститут (1958 р.) і економічний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка (1969 р.).

Понад 50 років займався науковою діяльністю. Пройшов шлях від старшого інженера до провідного наукового співробітника, від завідувача наукового сектору до керівника відділу. Упродовж цього періоду понад 17

років очолював відділ соціологічних досліджень Інституту регіональних досліджень НАН України. Творчі інтереси охоплювали широке коло соціально-економічних, соціологічних, інформаційних та соціально-психологічних проблем науково-технічного розвитку. Проте основним предметом його досліджень був пошук шляхів підвищення духовно-інтелектуального потенціалу людини (нації) чи в іншому вимірі – громади, регіону, держави як рушійних сил розвитку суспільства, підвищення його націоцентричності, гуманізації, інтелектуалізації та конкурентоспроможності. Працював у царині теорії еліт, зокрема над розв'язанням проблем оцінювання, рекрутування та формування інтелектуальних еліт як креативного ядра нації, підвищення її соціальної, політичної ролі в державотворенні. У цьому контексті ним запропонована сучасна Українська Національна Ідея – Україна: соборна, українська, гідна людини, нації та цивілізованого людства, де її інтеграційним складовим пропонується надати статус стратегем цивілізаційного розвитку.

На матеріалах досліджень у 1975 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Прямі інформаційні контакти як елемент наукової організації інженерної праці», а у 1992 р. докторську – «Інформаційний потенціал у системі управління науково-технічним прогресом». Запропонував аксіологічний підхід до візії підвищення духовно-інформаційної мобільності нації, яка гармонізує і гуманізує сучасні глобалізаційні процеси шляхом активного використання регіональних (національних) чинників інтелектуального потенціалу в інноваційній моделі розвитку України та рівноpartnerської її інтеграції у світове співтовариство. Феномен інтелекту України, його базові чинники – освіта, наука, культура, релігія, мова, інформаційний простір, традиції, використання людського капіталу, впровадження модерних новацій тощо – розглядалися ним у комплексі підвалин системи екзистенційної безпеки, підвищення конкурентоспроможності, збереження інтелектуального суверенітету, формування нового творчого про шарку української нації. Опрацював соціогуманістичну парадигму в системі

міжнародних стратегій бінарного захисту і людини, і нації від зодноріднюючих інноваційних, інтеграційних та глобалізаційних впливів, заодно підвищення суб'єктності України в структурі збереження національної тотожності та світового етнокультурного розмаїття.

Останніми роками, досліджуючи проведення реформ з децентралізації влади та очікувань впровадження інституту префектів, працював над моделлю формування корпусу префектів як якісного трансферу в майбутній розвиток нової української держави.

Надрукував понад 500 наукових праць, автор чотирьох персональних і співавтор понад десятка колективних монографій. У 1992 р. обраний членом-кореспондентом Української Академії інформатики, а в 1994 р. – дійсним членом Папської Академії соціальних наук (Ватикан). Член низки спеціалізованих вчених рад з економіки, політології та філософії. Опрацював спеціальний курс «Національна еліта та інформаційний простір України» і читав лекції у Львівському національному університеті ім. І. Франка. Під його науковим керівництвом низка вчених захистили кандидатські та докторські дисертації. За значний особистий внесок у вивчення питань регіональної політики, транс-кордонного співробітництва, розвиток людського й інтелектуального капіталів Західного регіону України, багаторічну науково-педагогічну працю нагороджений у 1999 р. Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, у 2008 р. Указом Президента України йому присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України». У 2014 р. НАН України нагородила С. Й. Вовканича медаллю «За наукові досягнення».

Водночас з науковою та педагогічною діяльністю брав активну участь у громадсько-просвітній діяльності як член «Просвіти» та НТШ. Упродовж більш десятка років очолював Західне відділення Української соціологічної асоціації. Значну увагу приділяє політичному життю України. У 1990 р. був обраний депутатом Львівської обласної ради народних депутатів першого демократичного скликання, з 2009 р. член Ради Конгресу української інтелігенції. Член редакцій журналів «Регіональна економіка», «Світогляд», «Універсум».

Редакційна колегія журналу «Регіональна економіка» та колектив ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» глибоко сумують з приводу передчасної смерті Степана Йосиповича Вовканича і висловлюють щирі співчуття родині покійного.

Надійшло 11.11.2019 р.